

Інформаційна картка

«Модернізм та авангардизм»

(випереджальне домашнє завдання)

Група 1. Модернізм (буквально — «осучаснений», від лат. *modernus* — сучасний) — напрям у світовому мистецтві та літературі 10—30 років XX століття, що набув найвищого розвитку після Першої світової війни. Попри стильові відмінності між собою, модерністи зазвичай зображували дійсність як царство абсурду й хаосу; особистість подавали в контексті відчуження її від соціуму, закони якого сприймаються нею як такі, що є ірраціональними та алогічними, і не пізнаються. Філософія модернізму базується на ідеях про неможливість пізнання і відтворення сучасного світу засобами класичної культури. У цьому модернізм протистоїть насамперед реалістичному мистецтву XIX сторіччя. Водночас модернізм став своєрідною реакцією на появу авангардного мистецтва. Якщо авангардисти наголошували на спрямованості своєї творчості в майбутнє, заради якого вони створювали або ж конструювали нову реальність, пошук модерністів був спрямований «вглиб» людини, вони прагнули переосмислити чинну реальність, відділяючи особистісне від загального тла буденності. Риси модернізму: особлива увага — до внутрішнього світу особистості, орієнтування на вічні закони буття та мистецтва, розуміння літератури як найвищого знання, що проникає в найінтимніші глибини душі особистості, схильність до містицизму (підсвідомого).

Група 2. Авангардизм (від франц. «передовий загін») як термін щодо літератури вперше був використаний у 1845 році Г.Д.Лаверданом, який у роботі «Про місію мистецтва та роль художника» відводив творцеві «авангардну» роль. Досі остаточно не з'ясовано співвідношення понять «авангардизм» - «модернізм». Одні дослідники використовують їх як адекватні, інші — чітко розрізняють ці поняття, ще інші включають авангардизм до модернізму, ширшого поняття. Найобґрунтованішим є погляд, згідно з яким авангардизмом зветься художнє явище 1-ої третини XX століття. Авангардистське мистецтво вирізняють життєбудівничий пафос, ствердження позиції соціальної активності, загострена емоційність, що нерідко набуває форм відвертого епатажу (скандальних витівок), настанова на руйнацію естетичного канону, сміливі експерименти з художньою формою та поетичною мовою.